

INGEZONDEN.

EEN INRICHTING VOOR TROPISCHE GENEESKUNDE IN NEDERLAND.

Toen ruim 10 jaren geleden, de koloniale mogendheden eenparig de noodzakelijkheid erkenden van speciaal onderwijs in tropische geneeskunde, en bijzondere instituten daartoe in Engeland, Duitschland en Frankrijk werden opgericht, besloot onze regeering, door practische overwegingen geleid, en vooral door de aanwezigheid van overvloedig klinisch materiaal, voor onze artsen dit onderwijs in de koloniën, te Batavia, te doen plaatshebben.

De sedert dien tijd verlopen jaren zagen het jonge vak een geheel andere gedaante aannemen: vooral op aetiologisch gebied werden verrassende ontdekkingen gedaan; nieuwe studievakken als protozoölogie, arthropodologie en helminthologie bleken overwegende beteekenis te krijgen. De studie, en niet minder het onderwijs, ging zeer hooge eischen stellen. Steeds verder gaande specialiseering hield daarmede gelijken tred, zoodat thans de Londensche school, die ik als oudleerling als voorbeeld neem, niet minder dan 14 docenten telt.

Hoezeer de kliniek in de studie der tropische geneeskunde haar kapitale waarde behield, moest zij ten opzichte van het geheel aan het laboratorium zeer veel afstaan en werd in de opleiding van den tropenarts het laboratoriumwerk weldra de hoofdschotel.

Deze veranderde omstandigheden kwamen in de vergadering der vereeniging voor tropische geneeskunde van 8 Mei j.l., waarin dr. KIEWIET DE JONGE de vraag inleidde: „Is de oprichting van een tropisch instituut in Nederland noodzakelijk”, niet volkomen tot haar recht, en ik acht het een gelukkig verschijnsel dat prof. BURGER, de zaak besprekende in de beide vorige nummers van dit *Tijdschrift*, zijn lezers daarop heeft attent gemaakt.

Wij Nederlanders staan thans zonder twijfel geheel anders tegenover die vraag dan 10 jaren geleden en daar al het laboratoriumwerk zeker goed hier te lande verricht kan worden, mogen wij, dunkt mij, alleen ontkennend antwoorden, wanneer het klinische materiaal hier beslist onvoldoende zou blijken. Dit nu is, volgens de door dr. KESSLER namens het bestuur der tropische vereeniging gepubliceerde gegevens, allerminst het geval.

Opmerkelijk is, dat hetzelfde argument, „te weinig klinisch materiaal” ook in Engeland, toen de Londensche school zou worden opgericht, met veel kracht is naar voren gebracht. Het ongekende succes dier school, waaraan thans reeds over duizend tropenartsen zijn opgeleid, heeft dit argument evenwel doen verstommen. Onder die duizend komen reeds weer opbouwers van het vak voor, mannen wier naam overal met eere genoemd wordt. De Londensche school moet haar localiteiten en haar leergangen steeds uitbreiden!

Van het klinische materiaal zou toch te Londen zelfs nog veel meer te maken zijn, dan men doet en dat weet men daar natuurlijk ook wel, doch men acht het — evenals te Hamburg — blijkbaar minder noodzakelijk. Het wil er bij mij niet in, dat een uit de practijk komend geleerde als PATRICK MANSON, de ziel der Londsche school, zijn klinisch onderwijs niet verbeteren zou, wanneer hij het noodzakelijk achtte! Prof. BURGER sloeg den spijker m. i.

juist op den kop, toen bij in twijfel trok of het klinische onderwijs wel de *hoofdzaak* genoemd mag worden van het tegenwoordige instituut voor tropische geneeskunde!

Dit alles mag een woordje tot ons spreken en ons eens doen afvragen: of wij met ons onderwijs in de tropische geneeskunde te Batavia — trots de uitstekende krachten waarover wij beschikken — niet op een te eenzijdigen weg gekomen zijn; of deze afwijkende methode niet de oorzaak geweest is dat wij, de tweede koloniale mogendheid, zoo weinig konden bijdragen aan den opbouw van dit bijzonder mooie en wetenschappelijke vak; of wij langer mogen steunen op bekwaamheden en inrichtingen van anderen en of wij zelf de tropische geneeskunde in *al haar onderdeelen* niet behooren te beheerschen? 1).

Ik hoop dat prof. BURGER's sympathiek betoog de oogen zal openen van allen, wien het belang onzer koloniën ter harte gaat.

's-Gravenhage, 11 December 1910.

E. LORENTZ.

Dat een inrichting voor tropische geneeskunde, zij het op bescheiden schaal, in Nederland voorheen bestaan heeft, is, naar ik vermoed, van geringe bekendheid. Vóór mij ligt een „*Orde der Lessen welke gegeven zullen worden bij de geneeskundige School te Rotterdam van 1 September 1859 tot ultimo Junij 1860*”, waarop ik vind aangegeven, dat des Dinsdags, 'smorgens ten 8 ure, dr. GROSHANS onderwijs gaf in: „ziekten der schepelingen en die welke meer bepaald aan de tropische gewesten eigen zijn”. En in een der jaarverslagen der voormalige genees-, heel-, vroed- en artsenijskundige school dezer stad, heb ik gelezen: „In de maanden April, Mei en Juni heeft de lector dr. G. PH. T. GROSHANS eenige lessen over de ziekten der schepelingen en der heete gewesten gegeven, waarin eerst over geographische pathologie in het algemeen gesproken is, en daarna over moeraskoortsen, de gele koorts, de Oostersche pest, de zoogenaamde Poli-pest, cholera Asiatica, en dysenteria tropica”.

Het lijkt erger dan voorbarig, thans te gaan redetwisten over de vraag, in welke stad de Nederlandsche school voor scheeps- en tropische ziekten behoort te verrijzen (lees: herrijzen), voor welke oprichting prof. BURGER in de beide vóórgaande nummers van dit *Tijdschrift* een zoo uitnemend betoog en een zoo warm pleidooi geleverd heeft. Toch gevoel ik mij gedrongen prof. BURGER een stad op onze landkaart aan te wijzen, die mij toeschijnt in dit opzicht méér aanspraken te kunnen doen gelden dan die, welke een rechtgeaard Amsterdamsch Burger gewoonlijk het meest geschikt voorkomt, en in casu aan prof. BURGER zelfs alléén geschikt is voorgekomen.

Hetgeen in deze aangelegenheid aan Rotterdam boven Amsterdam den voorrang verzekert, dat zijn, afgezien van haar boven aangegeven historische rechten, in de eerste plaats haar geographische. Immers (prof. BURGER heeft te recht er den nadruk op gelegd) ook de ons omringende koloniale mogendheden hebben haar leerscholen voor tropische geneeskunde opgericht in

---

1) Dr. KIEWIET DE JONGE raadt als docent zijn leerlingen aan muskieten ter determineering naar Londen op te zenden (Deel I zijner Voordrachten over tropische ziekten, blz. 28).